

יום ד', ט' בניסן תשס"ז (28 במרץ)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

מלחמת בתי החולים [2]

... האובייקט הראשון כלפיו הפנו את מאמציהם היה **הציבור היהודי**. הם העניקו ליהודים חסות רשמית – אם במתן אזרחות ואם בעזרה חומרית ממשית.

כבר ב-1838 פתחו הבריטים בירושלים מרכז לעזרה רפואית וב-1844 הפך **לבית חולים בחסות המיסיון**, שנועד בעיקר ליישוב היהודי. לשם כך מינו רופא ורוקח מומרים, הקפידו על מזון כשר, קבעו מזוזות על כל פתח, והעניקו שירות רפואי, תרופות, מזון וביגוד חינם לכל דורש. את השירות כולו מימנה "החברה הלונדונית לקידום הנצרות". תוך זמן קצר הפך המוסד הרפואי הבריטי שפעל בקרבת הרובע היהודי בעיר העתיקה לאבן שואבת לכל חולי ירושלים היהודים.

צבי הירש לעהרן לא הוטרד מפניות חולים יהודים למרפאה הבריטית ודבק בעמדה שרופא יהודי, חניך אוניברסיטה אירופית, שצפוי שיהיה ליברל התומך ברפורמה ומודרניזציה, יהיה מסוכן יותר למרקם החיים הדתיים בקהילה היהודית בירושלים מרופא מיסיונר.

לקראת שנת ת"ר (1840) התעוררו בקהילות היהודיות בארץ ובחו"ל ציפיות לגאולה שנכזבו עם חלוף השנה. בשיאו של משבר האמונה החלו מיסיונרים מהמרפאה הבריטית להתקרב אל כמה מחכמי הפרושים. 3 שנים אחר כך המירו 3 מתלמידי ישיבת "עץ חיים" את דתם והיגרו מהארץ. **אירוע זה** עורר סערה עצומה בקרב היישוב היהודי בירושלים. עתה היה ברור שיש להכריז מלחמת חורמה במיסיון ובשירותי הרפואה שסיפק, ונשקלה שוב האפשרות להקים שירות רפואי בניהולו של רופא יהודי מוסמך. החשש מהמודרניזציה והליברליזם שיביאו עמם הרופאים היהודים התגמד לנוכח סכנת המיסיון. לעהרן, לעומת זאת, המשיך להתנגד; ב-1844, 3 שנים לאחר משבר שנת ת"ר, אמר לעהרן כי "אין לדאוג בארץ-ישראל מן הרופא הגוי שהביאו עמם כת הנ"ל, מה שיש לדאוג הוא מן רופא יהודי שהוא מין ואפיקורוס". מונטיפיורי החליט לחדש את יוזמתו להקים מוסד רפואי יהודי, והפעם בהסכמת ההנהגה היהודית ולמרות התנגדות לעהרן. **ד"ר שמעון פרנקל** הגיע מגרמניה ארצה, פתח ב-1843 את המרפאה היהודית הראשונה בארץ וניהל אותה כ-15 שנה. פעילותו נבדקה בקפדנות, וכל צעד חריג שעשה זכה לתגובה. למרות זאת, לא העזה ההנהגה היהודית לאסור על עבודתו הרפואית או להגבילה מאחר שלא היה לה תחליף.

המרפאה הבריטית ומרפאת מונטיפיורי פתחו עידן חדש בשירותי הבריאות בירושלים. בשנים 1838-1914 הוקמו בירושלים בלבד **12 בתי חולים** וכן מרפאות רבות. ב-1853 פרצה **מלחמת קרים** ופגעה קשה ביישוב היהודי בארץ. הברון רוטשילד נרתם לעניין, התייעץ עם הקונסולים השונים בירושלים, גייס את סניפי משפחתו בווינה ובאיטליה, ובחסות ממשלת אוסטריה פתח ב-1854 בית חולים יהודי בעיר העתיקה בירושלים אשר נשא את שמו. את בית החולים הפעיל יועצו, **ד"ר אלברט כהן**, והקיסר פרנץ יוזף נתן למפעל את חסותו.

שני חסרונות עיקריים היו **בבית החולים רוטשילד**: הראשון – בית החולים היה קטן ומוגבל ביכולתו לקבל את כל הפונים אליו. השני – חלק מההנהגה האשכנזית פרושית בירושלים הסתייג מעצמאותו הניהולית של בית החולים ומהיותו נתון למרותו של רוטשילד בלבד...

[ההמשך, בע"ה, מחר...]

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של **כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם** בתוך שאר חולי ישראל, **ולשלומם של כל חיילי צה"ל**